

במשך כמה דקות, ביום הרביעי שעבר, הייתי נתון במצב מוזר ביותר.

אנשי גח"ל תבעו לדון במליאת הכנסת בדברים שאמר אבא אבן על מישפטיהם של פושעי-מלחמה נאציים. ברוב של 27 נגד 22 נדחתה הצעה זו.

אנשי המרכז החופשי תבעו להעביר עניין זה לדיון בוועדה הידדים הורמו. מילבד קולי שלי, היו 26 בעד ו-26 נגד.

לפתע, באופן בלתי-צפוי לגמרי, היה נראה כי קולי הוא שיכריע.

תוך שניות היה עלי להחליט סופית — האם לשנות את הצבעתי ולהצביע בעד ההעברה לוועדה, או להצביע שוב נגד?

כאיש האופוזיציה הקיצונית, הייתי צריך להצביע נגד הממשלה. כל שאר אנשי האופוזיציה, שנכחו בארץ, עשו כן.

הצבעת הרוב נגד אבא אבן בעניין זה, אחי רי דיון כה נרגש וקיצוני, היה פירושה הבעת אי-אמון באישי. אמילנו במישמר הישראלי, היה אבא אבן צריך להתפטר במקרה זה מתפקידו.

ואם אבא אבן היה מסיק את המסקנה — מי יודע מה היה קורה בממשלה, ולממשלה? אולי — מי יודע? — יכול היה הדבר להביא למשבר ממשלתי, להתפרקות הקואליציה, לפילת הממשלה כולה.

כל זה היה תלוי, לרגע קט, בהצבעה זו.

כל מיצוזה אופוזיציונית קראה לי: זהו, הצבע נגד הממשלה!

אולם אף במשך אלפית של שניה לא גבר בי פיתוי זה.

הצבעתי בעד הצעת הממשלה. היא ניצחה ברוב של 27 נגד 26.

(מכיוון שאנשי גח"ל נכחו לדעת שהספידו בקול אחד, דרשו הצבעה חוזרת. עד שזו נערכה, מיהרו לאולם כמה מחברי המערך. בהצבעה הסופית נדחתה הצעת המרכז החופשי ברוב של ארבעה קולות.)

אחרי מועשה, תמהתי בעצמי מדוע היה לי כליכך ברור שעלי להצביע כפי שהצבעתי — להפתעתם הגמורה של אנשי הקואליציה והאופוזיציה גם יחד.

מכיוון שהחלטתי היתה כימעת אינסטינקטיבית, לא היה לי קל לנתח את גורמיה. הם היו שונים ומורכבים. דומני שהמוניע העיקרי שלי נבע מהתנגדותי הנפשית לעצם עריכת ויכוח זה בכנסת. אין דבר אישי יותר מאשר היחס הרגשי המצפוני, שיש לכל אחד מאיתנו לגרמניה ולשאלת אשמתה ה-

נות של סיסמות נדושות. זהו כימעת הידוד הקודש.

אני מתעב עסקי-מפלגות המנופפים בזכר חללי צה"ל, והמנסים לנצלם למען מטרתם, תהיה אשר תהיה. הייתי רוצה שנוסף לעשרת הדיברות את הדיבר ה-11: "לא תשא שם חללי צה"ל לשווא."

ואת הדיבר הי-10: "לא תעשה הון פודיטי מן השואה. כי השואה היא אחת."

מכאן שאני אלרגי מטבעי לוויכוח מסוג זה שהתנהל בכנסת.

אני מפסק לרגע בכנות רגשותיו של ח"כ בנימין

אבא אבן, ב"הארץ"

חית עליהם מכתית-גמול.

כשאני מאזין לנאומים פרושים נגד אבן, מפי אנשים המתפלשים בעפר תחת רגלי משה דיין, המתחנפים ללא בושה לגולדה מאיר, והחוששים מפני התגרות בפינחס ספיר — אני מתמלא לא פעם גועל.

לכן אין זה מוצא הן בעיני כשמתנפלים על אבא אבן דווקא, ובלשון של השמצה קיצונית.

זה זוג מדי.

מה גם שרוב אנשי-המערך שנכחו באולם לא טרחו לחוש לעורת גציגם המושמץ, אלא הקשיבו בשלוות-נפש לדבריה-גנאי הבלתי-מרוסם.

אילו מתחו חברי-הכנסת הלוי ותמיר ביקורת עניינית על דברי אבן, יתכן שהיו עשויים לשכנע אותי, אך סיגנון דיבורם הקיצוני — בנושא כזה, ונגד איש חשוף כזה, קומם אותי.

ש, כמוכן, גם צד פוליטי אקטואלי לוויכוח זה. אין זה מיקרה שהתקפת-המחץ בפרשה זו באה מצד אנשי הימין, הדוגלים בסיפוח השטחים.

הם עטו על אבן, לא רק מפני שהוא החוליה החלשה ביותר בצמרת השרים הככירים. הם ידעו גם שהוא אבן-הפינה במערך היונים בי ממשלה.

נכון, אבן משרת בנאמנות את מדיניות-הסיפוח של גולדה ודיין. הוא מעמיד לרשותה את כשרונותיו המי-לוליים, ועוזר לתרגמה למסך של ניסוחים סגנוניים, המאזנים את עיני העולם.

בכל זאת, יש הבדלים דקים גם בממשלה זו. יש בה קיצוניים יותר, וקיצוניים פחות. אמנם, לא אבא אבן, אלא פינחס ספיר, הוא מנהיג המחנה המונע כיום הידר-דרות טוטאלית לתוך תהום הסיפוחים. אבל אבא אבן חיוני למחנה זה.

סילוקו של אבן בשעה זו יכול לשרת רק את משה דיין ושות', ולעזור להשתלטות סופית של הכוחות הי-מובילים למלחמה חדשה.

ועם כל יראת-הכבוד שאני חש כלפי זכר קרבנות השואה — חללי המלחמה הבאה חשוי כיום לי יותר מחללי המלחמה שהיתה. כי הם עדיין חיים!

אתם עוד אפשר להציל! גם שיקול זה עזר לי להחליט.

ך יתכן שכל השיקולים האלה לא היו משכנעים אותי, אילו האמנתי לרגע שאבן אמנם אמר את הדב-רים שמתקפיו ייחסו לו — במובן שהם ייחסו להם.

אני מתנבא באופן קיצוני למדיניות ממשלת גולדה-דיין, שאבא אבן הוא דובר העיקרי, והמוכשר ביותר.

תקפתי את אבן, ואת התפקיד שהוא ממלא בביצוע מדיניות זו, פעמים ללא-ספור.

אך כשאני מדבר נגד אבא אבן, אני מתאפק במיוחד. מפני שהכאת אבא אבן הפכה לספורט לארי-מי — ספורט שאינו מעיד על גבורה יתרה.

בגלל כמה וכמה סיבות, אין אדם חשוף יותר למכות מאשר אבא אבן. הסיגנון המליצי של נאומיו, חוסר התכונות הצבריות באופיו ובהופעתו, העובדה שאין מאחוריו שום קבוצת-חלץ סיעתית יעילה — כל אלה הפכו את ההתעללות באבא אבן כימעת לפרורסיה של סאדיום לאומי.

יש פער מוזר בין מעמדו של אבן באו"ם ובכנסת. בפרלמנט הבינלאומי הוא נושא לקינאת הרבים, כך התפוקים של אמצעי-התקשורת, הנואם המבריק שרבים מחקים אותו ורוצים להידמות לו. בפרלמנט הלאומי הוא נושא לבדיחות ללא-ספור, להתנפלות כללית, לזיל-זול ולבוז.

לפעמים נראה לי אבן כמו שקי-אומנים, אותו מכשיר אשר מתאגרפים-סירונים הודמים בו מכל הצדדים, ללא חשש שמא יוכז להני

אבן ובפינתה

הלוי — וחבריו למפלגה. אך איני סבור שהלוי צריך להשמיע רגשות אלה במיסגרת של ויכוח בכנסת, שבו הוא מופיע כדובר מפלגה אחת, נגד מנהיג של מפלגה אחרת.

כנגד סיבה זו בכדך הייתי מצביע נגדו. אך לא היתה זאת הסיבה היחידה.

בשנים האחרונות, אני נהנה פחות ופחות מהתר-פנות אישיות על אבא אבן.

אני מתנבא באופן קיצוני למדיניות ממשלת גולדה-דיין, שאבא אבן הוא דובר העיקרי, והמוכשר ביותר.

תקפתי את אבן, ואת התפקיד שהוא ממלא בביצוע מדיניות זו, פעמים ללא-ספור.

אך כשאני מדבר נגד אבא אבן, אני מתאפק במיוחד. מפני שהכאת אבא אבן הפכה לספורט לארי-מי — ספורט שאינו מעיד על גבורה יתרה.

בגלל כמה וכמה סיבות, אין אדם חשוף יותר למכות מאשר אבא אבן. הסיגנון המליצי של נאומיו, חוסר התכונות הצבריות באופיו ובהופעתו, העובדה שאין מאחוריו שום קבוצת-חלץ סיעתית יעילה — כל אלה הפכו את ההתעללות באבא אבן כימעת לפרורסיה של סאדיום לאומי.

יש פער מוזר בין מעמדו של אבן באו"ם ובכנסת. בפרלמנט הבינלאומי הוא נושא לקינאת הרבים, כך התפוקים של אמצעי-התקשורת, הנואם המבריק שרבים מחקים אותו ורוצים להידמות לו. בפרלמנט הלאומי הוא נושא לבדיחות ללא-ספור, להתנפלות כללית, לזיל-זול ולבוז.

לפעמים נראה לי אבן כמו שקי-אומנים, אותו מכשיר אשר מתאגרפים-סירונים הודמים בו מכל הצדדים, ללא חשש שמא יוכז להני

קולקטיבית. יש לי דעה מסוימת, אותה פירטתי בספר שכתבתי על נושא זה. אך מעולם לא ניסיתי לשכנע אדם אחר בנכונות גישתי זו. אני מכבד אדם המחזיק בכנות בגישה אחרת, ותהיה קיצונית ביותר.

כי ייחסו שיש כל אחד מאיתנו לגרמניה אינו יכול להיות הגיוני כלכך. יש לו רבדים-מרבדים של רגשות.

יש הסבור כי עלינו לשנוא ולתעב כל דבר גרמני, עד סוף כל הדורות. "זכור את אשר עשה לך עמלק." יש המאמין שנויה גישה גזענית, מעין נאציזם-במהופך, וכי עלינו להתייחס אל צעירי גרמניה, שנולדו אחרי השואה, כמו אל יורשים אמלילים והפיס-מפשע של ירושה גוראה.

יש המשוכנעים שיש לזכור כל פרט ופרט של אותו פרק מיסלצתי ויחירי-במינו, שאנו קוראים לו, בפשטות מר-נומנטלית, "השואה". ויש המעזים לחשוב שמוטב לנו, למען בריאותנו הנפשית, "לזכור ולשכוח".

נרמה לי שאין שני ישראלים שיש להם בדיוק אותה הגישה. כל ישראלים, וגישתו שדני גישה פרטית מאוד, אישית מאוד, פרי נפיונו האישי ומיכנהו הנפשי והשכלי.

משום-כך אני מתנגד אינסטינקטיבית להפיכת גור-שא זה, היחיד במינו בגדולתו הנוראה, לגשק פו-ליטי.

הייתי רוצה שיתקיים הסכם אולם בין כל המפלגות והחוגים והאישים בעמנו — שלעולם לא תיהפך השואה נושא למאבק בין מפלגות, לוויכוח בין אישים בנוסח: "אני רגיש לשואה יותר ממך!"

כי בוויכוח זה — אם ירצו בכך המתווכי חים, אם לאו — מוכרחה השואה להיפוך לכודר של מישחק פוליטי, להישחק, להיפרט לפרוי